

Ob 140 letnikih Sodobne pedagogike

Sodobna pedagogika je v letu 2023 slavila pomembno obletnico, saj je v minulem letu izhajal že njen 140. letnik. A to ni bil edini razlog za praznovanje. Ob visokem jubileju revije ter za njen izjemni prispevek k razvoju pedagogike kot znanstvene vede v domačem in mednarodnem prostoru je predsednica države dr. Nataša Pirc Musar decembra 2023 *Sodobni pedagogiki* podelila red za zasluge.

Prejeto državno odlikovanje je utemeljeno z naslednjim zapisom: »revija *Sodobna pedagogika* je že častitljivih 140 let osrednja znanstvena in strokovna revija s področja vzgoje in izobraževanja na Slovenskem«, ki je »pomembno prispevala k razvoju metodologije pedagoškega in tudi širše družboslovnega raziskovanja. Revija je postala most med učitelji oziroma pedagoško prakso in akademsko-raziskovalnim prostorom, saj svoje članke v njej objavljajo tako raziskovalci kot tudi učitelji in strokovni delavci. V zadnjih štiridesetih letih so glavni uredniki in uredniški odbori revijo preoblikovali v osrednjo slovensko revijo, posvečeno razvoju pedagoške in z njo povezanih ved, kot so na primer andragogika, psihologija in druge. Uredniška politika spodbuja pluralizem pogledov in praks ter bralce seznanja z najboljšimi dosežki na področju pedagoške teorije in prakse. Sodelavci revije ne sledijo zgolj ozkim ciljem objavljanja strokovnih in znanstvenih člankov, temveč želijo ohranjati vlogo spodbujevalcev razvoja, kritičnih in konstruktivnih sogovornikov pri ustvarjanju boljšega, vključujočega, pravičnega vzgojno-izobraževalnega sistema. V reviji tako najdemo širok nabor teoretičnih razprav in empiričnih raziskav s področja vzgoje in izobraževanja, objavljeni prispevki pa spodbujajo razvoj znanstvenega jezika in terminologije na področju vzgoje in izobraževanja. Revija *Sodobna pedagogika* seže tudi onkraj slovenskih meja in prispeva v skupno zakladnico znanja. Uspešno lovi ravnotežje med tradicijo in aktivno držo do notranjih pedagoških vprašanj na eni ter vpetostjo v mednarodno okolje na drugi strani. V reviji najdemo prispevke v slovenskem in angleškem jeziku – uredniški odbori sicer dajejo prednost slovenskim avtorjem in slovenskemu jeziku, vendar ponujajo mesto tudi tujim avtorjem z izsledki raziskav, opravljenih v mednarodnem okolju. Pokazatelj, da je pri iskanju tega občutljivega ravnotežja revija uspešna, sta tudi mednarodno zasnovan uredniški odbor in vključenost revije v najbolj uveljavljene mednarodne bibliografske baze podatkov. Vloga znanstvene revije *Sodobna pedagogika* na področju vzgoje in izobraževanja na Slovenskem je nepogrešljiva. Z državnim odlikovanjem ji Republika Slovenija izraža priznanje in hvaležnost.«

Nadvse ponosni smo na prejeto odlikovanje in naj mi bo ob dvojnem prazniku revije dovoljeno, da se ozrem na začetek, k prvi številki *Popotnika*. Tam so reviji na pot zapisali tudi željo, da bi *Popotnik* »bistrega duha in čverstega zdravja le dolgo dolgo popotoval!« (Zolgar 1880, str. 1). A si je, kot lahko še preberemo v istem uvodniku, kot vsak »moder gospodar naredil načrt in program, po katerem se bo v svojih sporočilih ravnal« (prav tam, str. 2). Zgolj ugibamo lahko, ali je prvi urednik

slutil razsežnosti popotovanja revije. Ob zavedanju odgovornosti si je na začetku pogumno zaželel srečno pot. In seme je bilo zasejano. Seme revije, katere osnovni namen je bil spremljati in podpirati učitelje na njihovi strokovni (in življenjski) poti. In to 140 letnikov dolgo popotovanje od leta 1950 nadaljuje *Sodobna pedagogika*, ki je začrtano poslanstvo vseskozi ohranjala in ga tudi nadgrajevala. Zahvala za to gre v prvi vrsti generacijam urednic in urednikov ter članicam in članom uredniškega odbora. 140 letnikov je sad vašega dela in predanosti pedagoški stroki ter visokim akademskim etičnim standardom, ki ste jim skozi leta sledili in jih pričakovali tudi od avtorjev. Vse od prve številke *Popotnika* ste prav urednice in uredniki snovali vizijo, zastavljali cilje in jih s podporo uredniških odborov tudi uresničevali. Revija je orala ledino pedagoškega raziskovanja v slovenskem prostoru, zato popotovanje ni bila le gladka široka cesta, pogosto ste hodili čez »gole puščave in sterme gore [...] velike prepade in globoke reke« (prav tam). Nihče, ki ni stopil v uredniške čevlje, ne pozna poti, po kateri ste hodili. Vi poznate težo in veselje tega dela in prav vsak med vami je pustil neizbrisljiv pečat. In zato mi dovolite, drage urednice in uredniki revije, da se v imenu Zveze društev pedagoških delavcev Slovenije, avtorjev in bralcev *Sodobne pedagogike* zahvalim za to, kar ste reviji dali. Vaše delo je revijo uvrstilo med najuglednejše in najvplivnejše pedagoške revije v našem prostoru, zato moja iskrena zahvala in globok poklon.

Uredniška politika si je skozi leta izhajanja revije prizadevala, da je *Sodobna pedagogika* vseskozi stičišče in presečišče idej, didaktičnih napotkov ter predstavitev dobrih praks.

Njenih 140 letnikov tako predstavlja prav toliko letnikov pedagoške vztrajnosti in tudi trme urednikov in avtorjev, ko so se kresala strokovna mnenja in številne polemike, ki so tudi zaradi spoštljivega odnosa, za katerega so si uredništva vseskozi prizadevala, bralcem ponujala odlične znanstvene in strokovne članke.

140 letnikov revije je prav toliko letnikov besedil, v katerih so se kristalizirale ideje različnih pedagoških konceptov, metodologije raziskovanja, kdaj na glas, kdaj prefinjeno prikrito pa tudi narodnobuditeljski cilji in ideje.

140 letnikov revije je prav toliko letnikov neutrudnega dela in besed, a tudi molka takrat, ko je bil molk najglasnejše sporočilo.

A ne glede na prehojeno pot je tudi danes revija postavljena pred številne izzive. Postavljajo se vprašanja, kako snovati cilje revije, ki na eni strani ohranja mesto vodilne pedagoške revije v slovenskem prostoru in zato nosi odgovornost za objavo besedil, ki so vezana na slovenski prostor in slovenske bralce, ko je v isti sapi treba zadostiti zmeraj težjim kriterijem za uvrščenost v mednarodne bibliografske baze. Kako torej ohranjati ravnovesje?

Kako preživeti v razmerah precej nestabilne politike financiranja, ki kot kriterij prevzema predvsem mednarodno uveljavljenost in uvrščenost v baze, a hkrati terja odprt dostop do člankov, ki postajajo manj zanimivi za domačo strokovno javnost? In odgovoriti je treba na vprašanje, kako nagovoriti bralce, da koncepti, ideje in izsledki raziskav ne bodo ostali zgolj na papirju, ampak bodo dejansko našli tudi pot do vzgojno-izobraževalne prakse.

Ti in številni drugi izzivi bodo ostali, saj so sestavni del popotovanja revije in lahko pomenijo tudi gonilo za njen razvoj. A je prav, da si ob 140 letnikih vzamemo

čas za praznovanje. V imenu številnih generacij pedagogov, učiteljev, raziskovalcev, ki so revijo soustvarjali, bodimo ponosni na prehojeno pot in tudi na to, da je *Sodobna pedagogika* postala del družbe zaslužnih za nacionalni razvoj, ki je bil reviji priznan z redom za zasluge. Nacionalni pomen si raziskovanje vzgoje in izobraževanja nedvomno zasluži, čeprav v svoji pedagoški skromnosti to premalokrat povemo na glas.

Zato, draga *Sodobna pedagogika*, iskrene čestitke za prehojeno pot, za vztrajnost, pedagoško trmo in zanos, ki te ohranja mladostno že 140 letnikov! Naj vse naštetu daje vetra v tvoja jadra še mnogo, mnogo let.

*Dr. Danijela Makovec Radovan,
predsednica Zveze društev pedagoških delavcev Slovenije*

Slika 1: Fotografija državnega odlikovanja red za zasluge

Autor fotografije: Tadej Bernik

Literatura in viri

Žolgar, M. (1880). Rojakom. *Popotnik*, 1, št. 1, str. 1–2.